בפני כבוד השופט אמיר ויצנבליט

התובע **שמואל רחמני**

נגד

הנתבעות **1. יקטרינה שוורצמן**
2. הסעיפים הגדולים - קטיה שוורצמן בע"מ

בשם התובע: עו"ד ליאור בן ארי, עו"ד צליל פס חי

פסק דין

1. לפניי תביעה העוסקת בטענה להפרת זכות יוצרים וזכות מוסרית בתצלום.

2. התובע הוא צלם, ולדבריו הוא צלם ותיק, מקצועי ובעל מוניטין רב. עניינה של התביעה בתצלום שהתובע צילם לדבריו, המתעד את שחקן הכדורסל טל ברודי מניף את הגביע בגמר גביע אירופה לאלופות בכדורסל בשנת 1977. התובע טוען שהוא בעל זכות היוצרים והזכות המוסרית בתצלום.

3. לפי הנטען בכתב התביעה, הנתבעות מפעילות אתר אינטרנט העוסק בענייני ביטוח. כמתואר בכתב התביעה, בחודש ספטמבר 2019 גילה התובע כי הנתבעות פרסמו באתר האינטרנט שלהן את התצלום הנזכר, במסגרת המלצה לגולשי האתר על הרצאה של מר טל ברודי.

4. כפי שעולה מחומר הראיות, התצלום הנזכר נכלל במודעה על הרצאה של מר טל ברודי. במודעה מופיע התצלום מושא התביעה מימין, משמאל קורות חייו של מר טל ברודי, ובתחתית התצלום נרשם, "לפרטים נוספים ותיאום להרצאה "אנחנו על המפה" עם טל ברודי ניתן לפנות לרון [מספר סלולארי]".

עוד כעולה מחומר הראיות, פרסום המודעה נעשה במקור בפייסבוק על-ידי בנו של מר טל ברודי, מר רן ברודי, אשר ביקש לפרסם את הרצאות אביו (עיינו, התכתובת שצורפה בעמ' 14 לקובץ כתב התביעה והנספח לה, והתובע לא חלק על כך). המודעה פורסמה על-ידי מר רן ברודי לצד טקסט נוסף, כדלקמן:

> """חברים וקולגות יקרים למי מכם שרוצה הרצאת אורח לכנסים/ארועי חברה וכו' אני ממליץ לכם לבחון את האפשרות במלוא האובייקטיביות והסובייקטיביות אומר לכם שיש לטל ברודי הרבה מה לספר לקהל שלכם שמאד יעניין אותם. מוזמנים לשתף".

אם כן, מר רן ברודי ביקש לשתף את הפוסט שעשה (בלשונו, "מוזמנים לשתף"), וכך עשתה הנתבעת 1 באתר האינטרנט המופעל על-ידיה. הנתבעת 1 שיתפה באתרה את המודעה שבה משולב התצלום הנזכר, יחד עם הטקסט שהובא לעיל שנלקח מדף הפייסבוק של מר רן ברודי, והוסיפה: "ניתן להזמין הרצאה של טל ברודי באמצעות פניה לנייד של רון ברודי [מספר סלולארי]".

5. התובע שלח לנתבעת 1 מכתב שבו דרש ממנה להסיר את התצלום מהאתר ולשלם לו פיצוי (מכתב מיום 3.10.2019; נספח ב' לכתב התביעה). הנתבעת 1 השיבה לתובע בו ביום באומרה שפרסום המודעה נלקח מדף הפייסבוק של בנו של מר טל ברודי, ושלה היכרות עם הבן מתחום הביטוח (שם). כן הוסיפה הנתבעת 1 שהתצלום אינו מופיע עוד באתר וסירבה לפצותו.

6. לפי הנטען על-ידי התובע, ביום 1.11.2019 התחוור לו שהתצלום פורסם באתר בשנית (ולעניין זה צורף לכתב התביעה צילום מסך של האתר שנטען שהוא מיום 8.12.2019). בפרסום נוסף זה, מופיעה המודעה שתוארה לעיל לצד טקסט שאינו קשור עניינית לתצלום ולמודעה בדבר ההרצאה, ושעוסק בחילופי גברי בהנהלה הבכירה באחת מחברות הביטוח בישראל.

7. התובע טוען כי הופרו זכות היוצרים והזכות המוסרית שלו בתצלום. התביעה הופנתה גם כלפי הנתבעת 2, שלפי הטענה היא חברה שלה זכויות היוצרים באתר האינטרנט במשותף עם הנתבעת 1. התובע עותר לקבלת פיצוי ללא הוכחת נזק בסך 40,000 ש"ח מכל אחת מהנתבעות. כן עותר התובע למתן צו מניעה קבוע המונע מהנתבעות לעשות שימוש בתצלום.

8. הנתבעת 1, אשר אינה מיוצגת על-ידי עורך-דין, טוענת בכתב הגנתה כי מדובר במודעה שהופיעה בדף הפייסבוק של מר רן ברודי, בנו של מר טל ברודי, ואשר שותפה על-ידיה לבקשתו. הנתבעת 1 טוענת ששיתפה את המודעה מתוך הערכה והכרת תודה עמוקה לפועלו של מר טל ברודי למען מדינת ישראל וזאת ללא קבלת כל תשלום שהוא. בתכתובת בין הצדדים טענה הנתבעת 1 שיש לה היכרות עם בנו של מר טל ברודי על רקע מקצועי (עיינו, הנספח בעמ' 14 לכתב התביעה; וכן עמ' 5 שורה 5 לפרוטוקול הדיון מיום 26.11.2020; ויצוין שהתובע לא חלק על כך, עיינו, סיכומי התובע בעמ' 54 שורות 9-11 לפרוטוקול מיום 18.5.2022). כן טוענת הנתבעת 1 שהיא הסירה את המודעה מיד לאחר שקיבלה את מכתב התובע.

אשר לפרסום השני הנטען של המודעה, הנתבעת 1 טוענת כי מדובר בידיעה משנת 2012 אשר המודעה לגבי הרצאתו של מר טל ברודי שורבבה אליה בשל כשל בשרת האינטרנט, ולעניין זה צירפה לכתב הגנתה את הפרסום המקורי של אותה ידיעה שבה התצלום של התובע אינו מופיע (נספח ז' לכתב ההגנה). לדברי הנתבעת 1, גם מודעה זו הוסרה מיד לאחר שהדבר נודע לה למקרא כתב התביעה.

9. הנתבעת 1 צירפה לכתב הגנתה מסמכים נוספים מאתר האינטרנט שהיא מפעילה. בפרסום תחת הכותרת "חדשות הביטוח ליום 1/3/2019" מופיעה ידיעה שבה נרשם (נספח ה' לכתב ההגנה):

> "<u>הרצאת "אנחנו על המפה" של טל ברודי לארגונים</u>
> רון ברודי הוא דור שני לסוכני הביטוח. התמונה היפה והאמתית של ענף הביטוח וסוכניו. לאחרונה פרסם [ר]ון ברודי פוסט מרגש בדף הפייסבוק לפיו הוא מציג את האפשרות לארח את טל ברודי, האיש והאגדה, בהרצאות אישיות של טל ברודי לארגונים. תוכן ההרצאה ניתן להתאים לתכני הארגון".

לטענת הנתבעת 1, לאחר שהתובע פנה אליה בקשר לפרסום התצלום, היא הסירה את המודעה מאתר האינטרנט שלה, ובמקום זאת כתבה באתר (נספח ו' לכתב ההגנה):

> "**הרצאות לארגונים של טל ברודי**
> **הרצאת "אנחנו על המפה" של טל ברודי לארגונים**
> רון ברודי הוא דור שני לסוכני הביטוח. התמונה היפה האמתית של ענף הביטוח וסוכניו. לאחרונה פרסם [ר]ון ברודי פוסט מרגש בדף הפייסבוק לפיו הוא מציג את האפשרות לארח את **<u>טל ברודי</u>**, האיש והאגדה, בהרצאות אישיות של טל ברודי לארגונים. תוכן ההרצאה ניתן להתאים לצרכי הארגון.
> רון ברודי הזמין את חבריו בפייסבוק לשתף את הפוסט המרגש ואני רואה לעצמי כבוד מיוחד לשתף באתר זה את הפוסט של רון:
> "חברים וקולגות יקרים
> למי מכם שרוצה הרצאת אורח לכנסים/ארועי חברה וכו' אני ממליץ לכם לבחון את האפשרות במלוא האובייקטיביות והסובייקטיביות אומר לכם שיש לטל ברודי הרבה מה לספר לקהל שלכם שמאד יעניין אותם. מוזמנים לשתף".
> ניתן להזמין הרצאה של טל ברודי באמצעות פניה לנייד של רון ברודי [מספר סלולארי]" [ההדגשות במקור, א.ו.].

10. הנתבעת 1 מוסיפה וטוענת כי התובע הגיש תביעה נגד מר טל ברודי עצמו ונגד בנו מר רן ברודי, שבה תבע מהם פיצוי בגין הפרת זכויות היוצרים שלו (ת"א (שלום הרצ') 16055-10-19). הנתבעת 1 צירפה לכתב הגנתה את כתב התביעה שהגיש התובע נגד ה"ה ברודי. עיון באותו כתב תביעה מלמד שהוא עסק במספר תצלומים, שביניהם התצלום מושא התביעה שלפניי. ההפרה שיוחסה באותה תביעה למר רן ברודי היא פרסומה של אותה מודעה להרצאתו של מר טל ברודי שבה עוסק ההליך דנא. מהטיעונים שנשמעו בפניי עולה שבאותו הליך מר טל ברודי הגיש נגד התובע תביעה שכנגד, שבה העלה טענות נגד השימוש בתמונות המתעדות אותו מצד התובע.

אותה תובענה הסתיימה בהסכמה, כדלקמן (פרוטוקול מיום 21.1.2020; הנתבע 1 באותה תביעה היה מר טל ברודי, והנתבע 2 הוא בנו מר רן ברודי):

> "ב"כ הצדדים:
> אנחנו מקבלים את הצעת בית המשפט לפיה, לסילוק הדדי של התביעות בהליך זה וכל טענה מכל מין וסוג שהוא באופן הדדי, מוסכם

שהתביעות יידחו, התובע והנתבע 1 יהיו רשאים לעשות באופן הדדי שימוש אישי בתמונות מושא ההליך, ללא כל תשלום האחד למשנהו.
...
התביעה נגד הנתבע 2 תידחה."

בהודעה מיום 15.6.2020, שאליה צירפה את ההסכמה האמורה בתביעה האחרת, טענה הנתבעת 1 כי הסכמה זו שומטת את הקרקע מתחת התביעה דנא, שכן נקבע בה שניתן היה לעשות בתצלום שימוש אישי, ובגדר זאת בא שיתוף המודעה מתוך דף הפייסבוק של מר רן ברודי ולבקשתו. התובע השיב להודעה זו באומרו כי באותה הסכמה נאמר שמר טל ברודי רשאי לעשות שימוש אישי בתמונות, בלא שנעשתה קביעה שכזו לגבי בנו רן. כן נטען שההסכמה לעשות שימוש אישי אינה כוללת את הזכות של צדדים שלישיים לעשות שימוש בתצלום (תגובה מיום 28.6.2020). אציין כי במהלך בירור ההליך נדונה טענה זו, ובסיכומים לא נטען על-ידי התובע כי מדובר בהרחבת חזית מצד הנתבעת 1 מאחר שהדבר הובא בהודעה נפרדת מטעמה ללא תיקון כתב ההגנה.

11. בנוסף, הנתבעת 1 מכחישה את זכויות התובע בתצלום. הנתבעת 1 טוענת כי פרסום המודעה מהווה הבאת מובאות לצורך סקירה, ביקורת ודיווח עיתונאי, ועל כן עומדת לה הגנת השימוש המותר וההוגן. הנתבעת 1 טוענת שאתר האינטרנט שלה אינו אתר מסחרי ואינו למטרות רווח, וכי מדובר באתר אינטרנט חברתי. הנתבעת 1 מוסיפה כי לאתר כניסות מועטות. בתצהירה טענה הנתבעת 1 כי טענות התובע הן לכל היותר בגדר זוטי דברים (ויצוין שהתובע לא טען בסיכומיו כי הדבר מהווה הרחבת חזית). כן הוסיפה הנתבעת 1 כי המודעה פורסמה בדף אינטרנט שזכה לאפס כניסות. כן אציין שבתצהירה כינתה הנתבעת 1 את התצלום כ"עלוב", ולא היה מקום לנקוט ניסוח זה.

12. נגד הנתבעת 2 ניתן פסק-דין בהעדר הגנה (פסק-דין מיום 2.11.2020). הנתבעת 1 טענה בכתב הגנתה שחברה זו אינה בבעלותה משנת 2010.

13. בעלי הדין הגישו תצהירי עדות ראשית. מטעם כל בעל דין העיד הוא עצמו. בתום החקירות נשמעו סיכומים בעל-פה.

<u>דיון והכרעה</u>

14. מצאתי כי דין התביעה להידחות. שני טעמים לדבר: ראשית, לטעמי הפרסומים שנעשו נופלים בגדר ההסכמה שאליה הגיע התובע עם מר טל ברודי בהליך שהתנהל ביניהם. שנית, גם אם אחרת, מעשי הנתבעת 1 הם לכל היותר בגדר זוטי דברים.

15. בפתח הדיון, אני מוכן להניח שלתובע זכות יוצרים וזכות מוסרית בתצלום. גרסת התובע שלפיה הוא שצילם את התצלום לא נסתרה. בנוסף, חוק זכות יוצרים, 1911, קבע כי "האיש שהיה בעל הנגטיבה בעת עשייתה יהא דינו כמחבר היצירה" (סעיף 21 לחוק זה, החל לענייננו בהתאם

להוראת המעבר בסעיף 78(ט) לחוק זכות יוצרים, תשס"ח-2007 (החוק הנוכחי יכונה להלן – **חוק זכות יוצרים** או **החוק**)). התובע אומנם לא הציג "נגטיב" ("תשליל") של התצלום, כי אם תצלום של השיקופית המקורית שהיא "פוזיטיב" ושלדבריו היא שנוצרה בעשיית התצלום (נספח 1 לתצהירו). התובע הסביר שהשתמש בפילם שתוצאתו היא שיקופית "פוזיטיב" ולא "נגטיב", והסברים אלו לא נסתרו (עמ' 22 שורה 30 עד עמ' 23 שורה 29 לפרוטוקול). לצורך הדיון, אני מוכן להניח שהסברים אלו מספקים גם ללא חוות-דעת מומחה מטעם התובע.

הנתבעת 1 צירפה לתצהירה כתבה ממעריב מיום 7.4.1977 שאליה צורף תצלום אחר מאותו משחק כדורסל, ושם נרשם שהתובע הוא "שליח "מעריב"" (נספח ח' לתצהירה), אולם לא די באותה כתבה על מנת להציב תשתית מספקת על מנת לסתור את גרסתו של התובע בדבר זכויותיו בתצלום.

א. ההסכמה שעשה התובע עם מר טל ברודי

16. התובע הגיש נגד מר טל ברודי ונגד בנו רן תביעה בטענה להפרת זכויותיו בצילומים שבהם מופיע מר טל ברודי. עיון בכתב התביעה באותו עניין מלמד שהוא עסק בתצלומים שהתובע צילם לדבריו באותו משחק כדורסל מדובר, לרבות בתצלום הנדון בתביעה שלפניי (כתב התביעה באותו הליך צורף כנספח ב' לכתב ההגנה בהליך דנא). לגבי מר רן ברודי, טענות התובע עסקו באותה המודעה בדבר הרצאת אביו כזו הנדונה בתביעה כאן – אשר כאמור מר רן ברודי ביקש לשתפה והנתבעת 1 עשתה כן.

לפי המתואר על-ידי בעלי הדין בהליך שלפניי, מר טל ברודי הגיש נגד התובע תביעה שכנגד, שבה העלה טענות נגד השימוש שעושה התובע בתמונות שתיעדו אותו. התובענה הסתיימה בהסכמה, ונקבע כי "לסילוק הדדי של התביעות בהליך זה וכל טענה מכל מין וסוג שהוא באופן הדדי, מוסכם שהתביעות יידחו, התובע והנתבע 1 יהיו רשאים לעשות באופן הדדי שימוש אישי בתמונות מושא ההליך, ללא כל תשלום האחד למשנהו".

17. הנתבעת 1 טוענת כי אותה הסכמה מכשירה את השיתוף של המודעה שעשתה, שכן מדובר במודעה העוסקת בהרצאה של מר טל ברודי אשר בנו ביקש לשתפה. התובע חולק על כך. במחלוקת זו דעתי היא כדעת הנתבעת 1. לטעמי, פרשנות ההסכמה שהושגה בין התובע לבין מר טל ברודי היא כי בגדר אותו "שימוש אישי", רשאי מר טל ברודי לעשות שימוש בצילומים לשם קידום הרצאה אישית שלו. בכלל זאת, גם רשאי מר טל ברודי לפרסם את אותה מודעה – וכזאת עשתה הנתבעת 1 כששיתפה את המודעה לאחר שראתה פרסום של בנו שבו ביקש מן הציבור לשתפה.

18. התובע נשאל על הפרשנות שלשיטתו יש לצקת להסכמה שהושגה בינו לבין מר טל ברודי ול"שימוש אישי" שרשאי לעשות מר טל ברודי בתצלום, ומצאתי את הסבריו לא משכנעים. תחילה, התובע עשה בטיעוניו הבחנות שונות בין שימושים אישיים שמר טל ברודי יכול לעשות בתצלום,

לבין כאלו שלא. בלשונו, "... הנושא היה אם הוא יכול לפרסם למשל בפייסבוק שלו. לגבי הרצאה שלו, אני משיב שזאת לא הייתה הכוונה..." (עמ' 2 שורות 23-24 לפרוטוקול). בהמשך נעשתה מצד התובע הבחנה בין שימוש בתצלום מצד מר טל ברודי לצורך מסחרי לבין שימוש שאינו מסחרי. בלשון באת-כוחו: "לשאלת בית המשפט אם מר ברודי היה עושה את הפרסום הזה האם זה היה מהווה הפרה של זכויות יוצרים, אני משיבה שלדעתי ברגע משדובר בפרסום מסחרי שטל ברודי מקבל על כך כסף זה כבר לא חל על הגדרת שימוש אישי... לשאלת בית המשפט איך אני מגדירה שימוש אישי לטל ברודי, אני משיבה שזה שימוש שאינו מסחרי. אם טל ברודי עושה הרצאה שהוא לא מקבל עליה כספים, אז זה שימוש אישי" (עמ' 3 שורות 6-11 לפרוטוקול).

אולם ניתן לראות, כי להבחנות אלו אין עיגון בהסכמות שהושגו בין התובע לבין מר טל ברודי. אין בהסכמה שהושגה בין הצדדים הבחנה, למשל, בין הרצאה שעליה מר טל ברודי גובה כסף, לבין הרצאה שהוא נושא בחינם. זאת ועוד, אין כל מניעה ש"שימוש אישי" יהיה שימוש שמניב רווח אישי. אין דבר במונח "שימוש אישי" שמחייב שהשימוש יהיה שלא למטרות רווח.

19. בנוסף טען התובע, שהשימוש האישי שהוסכם הוא למר טל ברודי עצמו בלבד, ולא באמצעות צדדים שלישיים. בלשון באת-הכוח: "השימוש האישי הוא ביחס לטל ברודי לבדו. הוא לא ביחס לרן ברודי או לצדדים שלישיים... לשאלת בית המשפט אם מר טל ברודי עושה הרצאה בעצמו ומפרסם את ההרצאה שלו למה שלא נאמר שזה שימוש אישי, אני משיבה שזה עניין של פרשנות... השימוש האישי זה לטל ברודי בעצמו" (עמ' 3 שורות 8-15 לפרוטוקול). בגדר זאת, לעמדת התובע, מר טל ברודי אף אינו רשאי לבקש מבנו לפרסם בשבילו את הרצאתו (בלשון באת-הכוח: "לשאלת בית המשפט אם טל ברודי מבקש מהבן שלו לפרסם את התמונה באשר להרצאה האם זו הפרה, אני משיבה שכן. לשאלת בית המשפט אם בן אדם לא יכול לעשות שימוש אישי על ידי בן משפחה קרוב, אני משיבה שלא כי מדובר באנ[י]שיות נפרדת"; עמ' 3 שורות 17-20 לפרוטוקול). אולם כשנשאל התובע הכיצד אמור מר טל ברודי לעשות שימוש אישי המביא לידיעת הרבים את הרצאתו (נניח, אם זו לא למטרת רווח), השיבה באת-הכוח, "לשאלת בית המשפט האם טל ברודי יכול לפרסם את זה בעיתון, אני משיבה שלא כי זה לא שימוש אישי. העיתון הוא מפרסם. הוא יכול לפרסם בפייסבוק ולא בעיתון" (עמ' 3 שורה 24-25 לפרוטוקול). ההבחנות השונות שעושה התובע המשיכו בדברים הבאים (עמ' 3 שורה 27 עד עמ' 4 שורה 2 לפרוטוקול):

> "לשאלת בית המשפט אם היה פרסום בפייסבוק של עצמו הוא אומר תראו את הישגי בעבר, אני משיבה שזה בסדר. ואם הוא עושה פרסום בעיתון ומשלם על זה, אני משיבה שזו הפרה... לשאלת בית המשפט אם הוא [שוכר] בעיתון מודעה זה לא שימוש אישי. באינסטגרם זה שימוש אישי. אם הוא תולה פוסטר מחוץ לבית שיראו את הישגיו, אני לא יודעת אני צריכה לחשוב. אם הוא בא לנתבעת ואומר שהוא רוצה שזה יהיה באתר שלה והוא אומר את זה שהוא מפרסם את תמונותיו ותראו את הישגי, אני משיבה שזו הפרה... לשאלת בית המ[שפ]ט אם הבן עושה שייר של פרסום בפייסבוק, אני משיבה ששייר זה פרסום נפרד לחלוטין".

התובע עצמו הוסיף בקדם המשפט כך (עמ' 4 שורות 20-26 לפרוטוקול):

> "לעניין הדיון שהיה עם טל ברודי, עלה העניין הזה שלעשות מודעה ופרסום והוסכם שאך ורק לפייסבוק האישי שלו שום דבר עסקי. כל נושא היה פייסבוק ולא שום דבר מסחרי, לא מודעה כזו או אחרת. לגבי פרסום מודעה שלו בידיעות אחרונות למשל, זה ממש לא. זה שימוש שהוא מפרסם בעיתון ועל זה הוא צריך לקבל אישור מיוחד. לשאלת בית המשפט אם יש הגבלה לפלטפורמות שבהן מר טל ברודי עושה שימוש, אני משיב שכן. לא כתוב בהסדר אבל עד היום הוא שומר על זה אבל אם הוא יעשה שימוש יכול להיות שנצטרך לתבוע אותו".

התובע העיד בדומה בחקירתו הנגדית (עמ' 46 שורה 15 עד עמ' 48 שורה 13 לפרוטוקול).

אולם גם בהקשר זה, אין בהסכמות שהושגו בין התובע לבין מר טל ברודי דבר שעשוי ללמד על כל אותן הבחנות שעושה עתה התובע, למשל, בין פייסבוק ואינסטגרם לבין עיתון. נוכל להקשות ולשאול: אם מר טל ברודי מעוניין לפרסם הרצאה שהוא נותן (ולצורך הדוגמה, נניח שההרצאה ניתנת בחינם), מה ההבדל בין פרסומה בעיתון לבין פרסומה בפייסבוק או באינסטגרם? מדוע לשיטת התובע הראשון אינו בא בגדר ההסכמות בין הצדדים ואילו האחרונים כן? אלו ואלו הם פלטפורמות להבאת מידע לציבור, ואין דבר בהסכמות בין הצדדים שבו ניתן לעגן הבחנות אלו. זאת ועוד, גם פייסבוק ואינסטגרם הן חברות מסחריות, וגם הן מהוות צד שלישי כמו העיתון.

יתרה מכך: בנסיבות שלפנינו, אין הבדל מהותי בין פלטפורמה שבאמצעותה נעשה הפרסום דוגמת פייסבוק או אינסטגרם, לבין צד שלישי שרואה את אותו פרסום ומשתפו. אלו ואלו הן דרכים שבאמצעותן מר טל ברודי עושה שימוש אישי בתצלום כפי שהוסכם. התוצאה שלפיה מר טל ברודי רשאי בפייסבוק או באינסטגרם לפרסם מודעה המכילה את התצלום לשימוש אישי, אך אינו רשאי לעשות כן באמצעות שיתוף המודעה על-ידי אחרים כנהוג כיום, מהווה לדעתי תוצאה אבסורדית בנסיבות הקונקרטיות של התביעה דנא.

לסיכום, עמדתו של התובע לגבי פרשנות ההסכמה בינו לבין מר טל ברודי מותירה בידי מר טל ברודי מתחם פעולה מצומצם מאוד לאותו שימוש אישי: הוא רשאי לעמדת התובע לפרסם מודעה בדף הפייסבוק האישי שלו, אולם לאיש אסור לשתפה. לעמדת התובע, אם יחפוץ מר טל ברודי לעשות בתצלום שימוש "פיזי" שאינו מקוון, הוא אינו רשאי לפרסם את המודעה בעיתון ואולי לא בכל מדיה פיזית אחרת – כך שיתכן שמה שנותר לו הוא להחזיק בידיו שלט של המודעה המכילה את התצלום ולהציגו ברחוב לעוברים ושבים. כל זאת, לעמדת התובע, אך כשמר טל ברודי פועל לשם שמיים, ולא מניב רווח. פרשנות שכזו חסרת עיגון בלשון ההסכמה, מביאה לתוצאה אבסורדית, ועל כן ניתן להניח שלא זו הייתה כוונת הצדדים להסכמה שהושגה.

20. זאת ועוד. ההסדר שהושג בין התובע לבין מר טל ברודי הושג במסגרת **תביעה ותביעה שכנגד**. לפי המתואר בהליך שלפניי, בתביעה שכנגד עתר מר ברודי להורות לתובע לחדול לעשות

שימוש בתמונות המתעדות אותו. והנה, כתוצאה מאותן תביעות הדדיות, הושגה הסכמה המנוסחת **באורח סימטרי** ושווה בין הצדדים: "...לסילוק **הדדי** של התביעות בהליך זה וכל טענה מכל מין וסוג שהוא **באופן הדדי**, מוסכם שהתביעות יידחו, התובע והנתבע 1 יהיו רשאים לעשות **באופן הדדי** שימוש אישי בתמונות מושא ההליך, ללא כל תשלום האחד למשנהו" [ההדגשות הוספו, א.ו.]. היינו, גם התובע, כתוצאה מההסכמה שהושגה, רשאי לעשות בתצלומים "שימוש אישי" בלבד ללא תשלום למר טל ברודי. מכאן, שככל שהתובע טוען שלאחר ההסדר המוסכם מתחם הפעולה של מר טל ברודי הוא מצומצם ומוגבל, הרי שהגבלות אלו אמורות לחול באורח הדדי גם על התובע עצמו. אם מר טל ברודי אינו יכול לעשות שימוש בתצלומים באמצעות אחר, יתכן שבכך גם איבד התובע את יכולתו להעניק לאחרים את האפשרות לעשות שימוש בתצלומים. אם לעמדת התובע אותו שימוש אישי של מר טל ברודי אינו כולל שימוש מסחרי, הרי שגם השימוש האישי שרשאי התובע לעשות בתצלומים הוא שימוש שאינו מסחרי. בכלל זאת, יתכן שבאימוץ פרשנות התובע, הוא גם איבד את הכוח להגביל אחרים לעשות שימוש בתצלומים, למשל באמצעות הגשת התביעה דנא, שהרי בתביעה מבקש התובע להניב מן התצלום מעבר לשימוש שאינו מסחרי.

חרף זאת, לא זו עמדת התובע. בעדותו, העיד התובע כי הוא מוכר את זכות השימוש בתצלום לאחרים, והוסיף שלעמדתו הוא אינו זקוק להסכמתו של מר טל ברודי לכך (עמ' 17 שורה 20 עד עמ' 18 שורה 7). לעמדת התובע בעדותו, בעוד שמר ברודי אינו יכול לעשות שימוש בתצלום על-ידי אחרים, הוא עצמו רשאי להתיר לאחרים שימוש בתצלום. כפי שהדברים עלו בחקירתו (עמ' 20 שורות 1-6 לפרוטוקול; וראו גם שם עד עמ' 22 לפרוטוקול):

"גב' שוורצמן:	ולך אתה טוען, שהעניין הזה, שימוש אישי, הוא לא חל על כל העולם, מותר לך למכור את התמונה.
מר רחמני:	נכון.
גב' שוורצמן:	גם לטל ברודי מותר למכור אותה.
מר רחמני:	לא, הוא אין לו זכויות על התמונה הזאת. ולכן היה, וכתוב בפסק הדין, לשימוש אישי בלבד".

אולם המונח "שימוש אישי" ננקט בהסכמה שהושגה כמתייחס אל שני הצדדים. אם התובע רשאי להתיר בגדר שימושו האישי בתצלום שימוש לאחרים ללא הסכמת מר טל ברודי, הרי שנוכח ההסכמה ההדדית שהושגה, גם מר טל ברודי רשאי להתיר לאחרים להשתמש בתצלום ללא הסכמת התובע. בהמשך העיד התובע (עמ' 46 שורה 15 עד עמ' 47 שורה 2 לפרוטוקול):

"כב' הש' ויצנבליט:	...אני רוצה לשאול שאלות לגבי ההסכמה שעשית עם טל ברודי במסגרת התביעה ההדדית, התביעות שהיו שם ביניכם. לשיטתך, מה זה אומר שמר טל ברודי יכול לעשות שימוש אישי בתמונה.
מר רחמני:	בפייסבוק שלו, ובעניינים שלו בבית, אני יודע מה. לא מסחרי. על זה דיברנו.
כב' הש' ויצנבליט:	מה פירוש לא מסחרי.
מר רחמני:	אם הוא עושה, נותן הרצאות ורוצה לשים את התמונה, הוא לא יכול.

כב' הש' ויצנבליט:	וגם לא בפייסבוק של עצמו.
מר רחמני:	לא, לא. כי זה שימוש מסחרי.
כב' הש' ויצנבליט:	הבנתי. זאת אומרת, אז אם טל ברודי עושה הרצאה, והוא רוצה לפרסם את ההרצאה תוך שימוש בתמונה בפייסבוק של עצמו, הוא לא יכול.
מר רחמני:	נכון. אם הוא רוצה למשל, לעשות פרסום לאיזה הרצאה שיש לו, אירוע מסוים, גם לא יכול. כי זה בדיוק נושא שעלה.
כב' הש' ויצנבליט:	מה זה שימוש מסחרי.
מר רחמני:	שימוש מסחרי זה שהוא הולך לתת עכשיו הרצאה על כדורסל, או אני לא יודע מה, על משהו אחר, ושם את התמונה הזו בפרסום. זה שימוש מסחרי.
כב' הש' ויצנבליט:	הבנתי. והאדון, אתה, יכול לעשות בזה שימוש מסחרי.
מר רחמני:	לפי מיטב הבנתי, כן. אני כרגע לא עושה את זה, יכול להיות שיום אחד נצטרך לבדוק את זה בבית משפט,
כב' הש' ויצנבליט:	אז אני חוזר על שאלתי, איך אתה רואה את זה מההסכם, הרי יש שם תביעות הדדיות, הכל שם מנוסח בצורה הדדית. אז מדוע טל ברודי לא יכול לעשות שימוש מסחרי, והאדון כן יכול לעשות שימוש מסחרי.
מר רחמני:	משום שאני עושה שימוש בזכויות שלי, אני לא עושה שימוש בתמונה. ולא יכולים לקחת לי את הזכויות, אין מצב כזה...".

בסיכומיו נשאל התובע על חוסר הסימטריה הנוצר מפרשנותו להסדר שעשה עם מר טל ברודי, והשיב כי עבור כל אחד מן הצדדים להסדר "שימוש אישי" הוא מה שחשוב בעיניו: למר טל ברודי חשוב לשיטתו לעשות הרצאות ולפרסמן בפייסבוק האישי שלו, בעוד שלתובע חשוב לאכוף את זכויותיו הכלכליות והמוסריות בתצלום (עמ' 57 שורות 1-6 לפרוטוקול).

אם כן, לעמדת התובע, בעוד שמר טל ברודי נותר מוגבל מאוד בקשר ליכולתו לעשות שימוש אישי בצילומים, ובעוד שהפרשנות שיוצק התובע לגבי זכות השימוש שניתנה למר טל ברודי היא מצומצמת מאוד, הוא סבור שזכויותיו לגבי הצילומים נותרו כפי שהן. זאת הגם שההסדר הושג בתביעות הדדיות בין הצדדים והגם שההסדר נוסח באורח סימטרי ושוויוני לגבי שניהם. ניתן לראות אפוא שהפרשנות שיוצק התובע להסדר שהושג בינו לבין מר טל ברודי אינה מתיישבת עם לשון ההסדר שלפיה מדובר בהסדר הדדי ביניהם, ללא אחיזה לשונית להבדלים בין השניים. פרשנות זו גם אינה מתיישבת עם תכלית ההסדר המוסכם, שהרי זה הושג במסגרת תביעות הדדיות שהגישו אלו האחד נגד האחר, ותמורת ויתור הדדי עליהן. גם בשל כך, אין לאמץ את פרשנות התובע להסכם שהושג בין התובע לבין מר טל ברודי. לשון אחר, כשם שהתובע רואה עצמו גם לאחר ההסדר שעשה עם מר טל ברודי כמי שרשאי למכור את זכות השימוש בתצלום לאחרים ולאסור על זרים מלעשות שימוש לא מורשה בתצלום, וכל זאת בגדר שימושו האישי, כך באורח הדדי מר טל ברודי רשאי בגדר שימושו האישי לפרסם הרצאה מטעמו על-ידי שימוש בתצלום, ולצרכי תביעה זו, לעשות כן גם כשמדובר בהרצאה שהוא נושא בתשלום ובאמצעות שיתוף המודעה על-ידי אחרים.

21. כל זאת, בייחוד כשהבקשה לשיתוף המודעה נעשית מצד בנו של מר טל ברודי, כשלאחר מכן מי שמבצעת את השיתוף היא הנתבעת 1 שלה היכרות עם הבן. על אף טענות התובע בדבר אופיו המסחרי של אתר האינטרנט של הנתבעת 1, לא ניתן להתעלם מיחסי המשפחה בין מר טל ברודי לבין בנו, ולאחר מכן ההיכרות בין הבן לנתבעת 1 – וכל אלו מובילים לכך שבנסיבות העניין עדיין מדובר בשימוש אישי בתצלום מצד מר טל ברודי.

22. לקראת סיום אעיר, כי לא נעלמה מעיני העובדה שההסדר בין התובע לבין מר טל ברודי הושג לאחר ביצוע הפרסומים מושא התביעה שלפניי. אולם, התובע לא העלה טענה בדבר תחולתו של ההסדר במישור הזמן ולא התייחס לנושא זה.

23. משכך, דעתי היא שהפרסום שעשתה הנתבעת 1, שבו שיתפה מודעה שפרסם בנו של מר טל ברודי לאחר שזה ביקש מן הציבור לשתפה, ושעסקה בהרצאה שנותן אביו מר טל ברודי, באה בגדר הסכמתו של התובע להתיר למר טל ברודי שימוש אישי בתצלום.

ב. זוטי דברים

24. סעיף 52 לחוק זכות יוצרים קובע כי "הפרה של זכות יוצרים או זכות מוסרית היא עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש], יחולו עליה, בשינויים המחויבים ובכפוף להוראות חוק זה". בכך מחיל החוק, בין היתר, את ההוראה בדבר "מעשה של מה בכך" הקבועה בסעיף 4 לפקודת הנזיקין, הידועה גם כהגנת זוטי דברים.

25. בהלכה הפסוקה נקבע כי גבולות הגנת זוטי דברים אינם תחומים מראש, וכי הגנה זו תיבחן בהתאם למהות הזכות שנפגעה, תכלית הפגיעה ונסיבות המקרה (עיינו, דנ"א 4960/18 **זליגמן נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ**, פיסקה 123 לפסק-דינו של כב' המשנה לנשיא (בדימ') ח' מלצר (4.7.2021); ע"א 10085/08 **תנובה - מרכז שיתופי נ' ראבי**, פיסקה 30 (4.12.2011)). כפי שנפסק, זהו כלל עתיק יומן החל בתחומי משפט רבים ("כלל זה מקובל בשיטות משפט רבות, וגם בשיטתנו חולש הוא על תחומי משפט שונים, בין מכוח הוראה מפורשת בחוק ובין מכוח הפסיקה"; דנ"א 1333/02 **הועדה המקומית לתכנון ובניה, רעננה נ' הורוויץ**, פיסקה 7 לפסק-דינו של כב' השופט י' טירקל (12.5.2004) (להלן – **עניין הורוויץ**)). זהו, "עקרון כללי במשפט הישראלי" (ת"צ (מחוזי מרכז) 5731-08-07 **קיכל נ' בזק – החברה הישראלית לתקשורת בע"מ**, פיסקה 29 (8.3.2010) (כב' השופט ע' גרוסקופף)). כלל זה חל גם בדיני הקניין (ראו, האסמכתאות בעניין **הורוויץ**, שם).

בתי המשפט הכירו בתחולת הגנת זוטי דברים גם בדיני הקניין הרוחני (עיינו, ע"א 1248/15 **Fisher Price Inc נ' דוורון - יבוא ויצוא בע"מ**, פיסקה פ"א (31.8.2017), שם נקבע שאירעה הפרה של סימן מסחר, אולם יתכן שההפרה היא בגדר זוטי דברים). בתי המשפט הכירו בהגנה זו גם בקשר לזכויות יוצרים. לדוגמאות ראו, ת"א (מחוזי מרכז) 7648-09-08 **כץ נ' רוטמן** (8.7.2010); ת"א

(מחוזי מרכז) 9289-02-09 **גולני נ' כהן**, פיסקה 68 (8.2.2012) (ערעור נדחה, ע"א 2662/12) (הכרה בתחולת הגנת זוטי דברים אולם דחייתה לגופו של עניין) ; ת"א (שלום ת"א) 59647/06 **פרי נ' ל.ה.ב. (1992) לימודי הכשרה בניהול בע"מ**, פיסקה 30 (25.12.2008) (להלן – **עניין פרי**) ; ת"א (שלום ת"א) 37759/07 **שוחט נ' מעריב הוצאת מודיעין בע"מ**, פיסקה 26 (5.7.2009) (ערעור נמחק, ע"א (מחוזי ת"א) 2241/09) ; ת"א (שלום פ"ת) 45536-07-11 **אפלדורף נ' יצחק**, פיסקה 113 (29.1.2013) (ערעור נדחה, ע"א (מחוזי מרכז) 1727-04-13) ; תא"מ (שלום חי') 13838-05-10 **איתן נ' החברה למתנס"ים קריית טבעון**, פיסקה 15 (3.3.2013) ; כן עיינו, תמיר אפורי **חוק זכות יוצרים** 409-410 (2012)).

26. ודוק, חוק זכות יוצרים מקנה לבית המשפט סמכות ושיקול דעת לפסוק פיצויים בלא הוכחת נזק בגין הפרת זכות יוצרים או זכות מוסרית (סעיף 56(א) לחוק). על כן, אני מוכן להניח שלא די בכך שהנזק שנגרם לתובע הוא פעוט או שנזקו לא הוכח על מנת לקבוע שקיימת תחולה להגנת זוטי דברים, שכן לשם כך נועדו הפיצויים בלא הוכחת נזק. כפי שנפסק, לצורך פסיקת הפיצויים הסטטוטוריים, "...ההנחה היא כי עצם ההפרה מגלם נזק" (רע"א 1108/04 **קידמה בע"מ נ' אבקסיס**, פיסקה 5 (20.12.2004)). עם זאת, לדעתי אין ללמוד מכך שלא תתכנה נסיבות שלא יהוו יותר מזוטי דברים. בית המשפט רשאי להתרשם שהנסיבות בכללותן מצביעות על כך שמדובר במעשה של מה בכך, וזאת תוך התחשבות, מעבר לנזק שנגרם לתובע, גם בנסיבות ההפרה של זכות היוצרים. לצורך זה גם ניתן להיעזר בשיקולים השונים המנויים בסעיף 56(ב) לחוק, שהם היקף ההפרה, משכה, הזמן שבו בוצעה ההפרה וחומרתה, הנזק הממשי לתובע והרווח לנתבע, מאפייני הפעילות של הנתבע, טיב היחסים בין הצדדים ותום הלב של הנתבע. תתכנה נסיבות שבהן מכלול שיקולים זה יביא למסקנה שמדובר בזוטות שאינן מקימות הצדקה לפסיקת פיצוי לטובת התובע.

27. תחולת הגנת זוטי דברים בקשר להפרת זכות יוצרים או זכות מוסרית עולה גם מקביעת המחוקק שלפיה בית המשפט "רשאי" לפסוק פיצויים בלא הוכחת נזק (סעיף 56(א) לחוק זכות יוצרים). נוסח זה של החוק מחזק את המסקנה שקיימת קבוצת מקרים – גם אם זו מצומצמת ומתייחסת למקרים חריגים – שבהם יעשה בית המשפט שימוש בשיקול דעתו ולא יפסוק פיצוי לטובת התובע. התייחס לכך המלומד טוני גרינמן, בספרו **זכויות יוצרים** 777 (מהדורה שנייה, 2008):

> "פסיקת הפיצוי נתונה לשיקול דעתו של בית המשפט הרשאי לפסוק כל סכום עד לסכום המקסימלי הקבוע בסעיף, והוא רשאי גם להימנע מפסיקת פיצוי כלשהו. אולם, לאחר שהוכחה הפרה, אי-פסיקת פיצוי עלולה להכשיל את מטרת הפיצוי, ובוודאי את מטרת ההרתעה. היא צריכה אפוא להיות בגדר חריג, המופעל בנסיבות יוצאות דופן. נסיבות כאלה עשויות להתקיים כאשר מדובר בהפרה "קלת ערך", ביטוי שבית המשפט העליון נקב בפרשת ניניו. עם זאת, נפסק בעבר כי העובדה, שמחירו הרגיל של רישיון לשימוש ביצירה המופרת נופל – אפילו בשיעור ניכר – מהרף התחתון של הפיצוי ללא הוכחת הנזק שהיה קבוע על-פי החקיקה הקודמת, אינה הופכת את ההפרה לקלת ערך. לפיכך, בנסיבות כאלה לא ראו בתי המשפט לנכון להימנע מפסיקת פיצוי ללא הוכחת נזק, והסתפקו בפסיקת הסכום המינימלי שחקיקה זו אפשרה.

> כיום , מסור לבתי המשפט שיקול דעת רחב יותר, בלי שיהיו מחויבים לסכום מינימלי. נראה, אם כן, שעל מנת שבית המשפט יימנע מלהפעיל את שיקול דעתו לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק צריכות להתקיים נסיבות מקילות נוספות. ייתכן שאלה יימצאו, אם בכלל, כאשר ברור כי ההפרה לא גרמה נזק כלל ולא הייתה מכוונת, או בשילוב של: ערך שימוש נמוך מאוד עד כדי אפסי, פגיעה קלה ביותר בתובע ותום לב או תמימות ברמה גבוהה אצל המפר, או תרומה חברתית רצויה של השימוש שלו ביצירה...".

28. חזרה לענייננו, דעתי היא שטענות התובע הן ללא יותר ממעשה של מה בכך.

29. ראשית, הנתבעת 1 צירפה לראיותיה תדפיס שלדבריה עולה ממנו שמספר הכניסות לעמוד האינטרנט שבו פורסמה המודעה (בפרסום הראשון הנטען על-ידי התובע) הוא אפס (נספח ב' לתצהירה). גרסתה זו לא נסתרה. אינני סבור שהיה על הנתבעת 1 להציג חוות-דעת מומחה בנושא. זאת גם בהינתן סכום התביעה ביחס לעלויות המומחה. נזכור שגם עם התובע הקלנו לגבי עצם הוכחת זכויותיו בתצלום על-ידי הצגת שיקופית "פוזיטיב" ולא "נגטיב", ללא תמיכת הדבר בחוות-דעת מומחה.

לעניין זה יצוין שהתובע העיד שהוא התוודע לפרסום על-ידי שימוש במנוע חיפוש, אשר הצביע על דף האינטרנט הספציפי שבו פורסמה המודעה (עמ' 46 שורות 11-14 לפרוטוקול). כלומר, גם התובע לא הגיע אל דף האינטרנט שבו הופיעה המודעה באמצעות גלישה "שגרתית" באתר האינטרנט של הנתבעת 1. יש בכך כדי לחזק את הגרסה בדבר אי-הגעת גולשים באתר האינטרנט של הנתבעת 1 אל דף האינטרנט הספציפי המדובר בדרך הרגילה של גלישה באינטרנט.

30. שנית, גם אם אניח שהפרסום שעשתה הנתבעת 1 חורג מההסכמה שעשה התובע עם מר טל ברודי, הרי שתוספת הפגיעה הנובעת מפרסום זה היא שולית ביחס לאותה הסכמה. מדובר בסופו של יום ב"הדהוד" של פרסום שלשיטת התובע מר טל ברודי עצמו רשאי היה לעשות בעצמו במדיות מסוימות ולמטרה שאינה מטרת רווח. בנסיבות אלו, תוספת הפגיעה בזכות התובע ממעשי הנתבעת 1 היא שולית ביותר. זאת ועוד, התובע בחר שלא לעמוד על טענותיו כלפי מר טל ברודי וכלפי בנו, ובהתייחס לאותה המודעה. גם בשל כך, תוספת הפגיעה בתובע בשל פרסום המודעה באתר הנתבעת 1 היא שולית מאוד.

31. שלישית, התרשמותי היא שהנתבעת 1 היא תמת לב, ואף "בעוצמה גבוהה" של תום-לב. הנתבעת 1 נענתה לבקשת בנו של מר טל ברודי לשתף את הפוסט שעשה לטובת אביו. מדובר במעשה תמים ביותר. שיתופי פוסטים נעשים בעידן המודרני באופן תכוף, ובנסיבות העניין הנתבעת 1 לא צריכה הייתה לצפות באורח סביר, שבנו של מר טל ברודי מפרסם מודעה לגבי אביו שבה מופיע תצלום ללא הרשאת הצלם. מן הפרסומים שהופיעו באתרה ניתן להתרשם שהנתבעת 1 עשתה כן לאור היכרותה עם בנו של מר טל ברודי (אשר התובע לא חלק עליה), ומתוך הוקרת פועלו של מר טל ברודי. הנתבעת 1 הסירה את הפרסום מיד כשהתובע פנה אליה בנושא.

32. רביעית, גם אם אניח שלאתר האינטרנט של הנתבעת 1 מאפיינים מסחריים, הרי שהשיתוף של הפוסט עצמו לא נעשה עבור תמורה, אלא בהיעתרות אלטרואיסטית לבקשת בנו של מר טל ברודי לשתף את הפוסט (ולא הוכח אחרת). למעלה מן הנדרש, הנתבעת 1 צירפה לתצהירה מכתב מאת מר טל ברודי, שבו נכתב כי היא לא קיבלה תמורה עבור הפרסום (נספח ה' לתצהירה). גם מתוכן הדברים שרשמה הנתבעת 1 באתר האינטרנט, עולה כי המניע שלה היה הוקרת פועלו של מר טל ברודי, ולא מניע כלכלי.

33. מכלול נסיבות זה מצביע על כך שמדובר לכל היותר בזוטי דברים.

ג. הפרסום השני הנטען

34. אשר לטענות התובע לגבי הפרסום השני, מצאתי שדינן להידחות גם כן. עיון באותו פרסום מלמד שהמודעה בו מופיעה לצד טקסט שאינו קשור כלל למודעה. טענת הנתבעת 1 שלפיה מדובר בטקסט משנת 2012 לא נסתרה, והדעת נותנת שאכן מדובר היה בתקלה טכנית. המסקנה שמדובר בתקלה עולה מחוסר כל קשר בין המודעה לבין הטקסט הנלווה, ולשם כך אין צורך לטעמי בחוות-דעת מומחה מצד הנתבעת 1. המסקנה לגבי היות הפרסום בא בגדר ההסכמה שהושגה בין התובע לבין הנתבעת 1 חלה גם לגבי פרסום זה. הנתבעת 1 טענה שמיד כשהדבר נודע לה, המודעה הוסרה מדף זה גם כן – וטענה זו לא נסתרה. מאחר שלא נסתרה הטענה שמדובר בטקסט משנת 2012 שמבלי סיבה נראית לעין וככל הנראה בשל תקלה הוצמדה לו אותה מודעה, ולאור ההסרה של המודעה לאחר העלאת הטענה, הרי שגם מקרה זה בא בגדר מעשה של מה בכך. על כן, דין התביעה לגבי אותו פרסום נוסף להידחות.

ד. זכות מוסרית

35. האמור לעיל יפה גם באשר לטענות התובע להפרת זכותו המוסרית בתצלום. הזכות המוסרית בתצלום היא כי שמו של התובע ייקרא על יצירתו, "בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין", וכן כי לא יוטל פגם ביצירה ושזו לא תסולף ושלא תעשה בה פעולה פוגענית "והכל אם יש באילו מהם כדי לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר" (סעיף 46 לחוק).

36. לעניין זה יצוין שבכתב התביעה נטען להפרת הזכות המוסרית בשל אי-ציון שם התובע (עיינו, למשל, סעיף 25 לכתב התביעה). בכתב התביעה מובא תיאור כללי של מהות הזכות המוסרית ככזו שגם מתפרשת על אי-הטלת פגם ביצירה (סעיף 24 לכתב התביעה), אולם לבדיקתי אין בכתב התביעה פירוט עובדות לגבי תחולת היבט זה של הזכות המוסרית בעניינו. עם זאת יצוין שבמכתב ההתראה ששלח התובע לנתבעת 1 גם נרשם שהתצלום נחתך והוספו לו אלמנטים טקסטואליים שהשחיתו אותו (סעיף 6 למכתב מיום 3.10.2019, נספח ב' לכתב התביעה).

37. אשר לאי-ציון שם התובע כיוצר היצירה, כאמור, בהתאם להוראות החוק הדבר נדרש בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין. כפי שנאמר, גם תתכנה נסיבות שבהן חובה זו אינה קיימת (**גרינמן**, בעמ' 842-845):

> "הזכות לייחוס אינה מוחלטת. היא אינה חלה בכל מקרה ובכל היקף.
> ...
> התנאי , שלפיו ייחוס היצירה נדרש בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין, יפעל בשני שלבים. ראשית, יש לבחון לאורו את עצם החובה לייחס יצירה ליוצרה בנסיבות העניין. אם נמצא כי ייחוס כזה ראוי בנסיבות עניין, או-אז יש להמשיך ולבחון את היקפו ואת מידתו הראויים.
> ...
> ...ייתכנו מקרים שבהם ייקבע כי לא קיימת חובה כזו. זאת , בהתחשב בסוג היצירה, סוג השימוש ואופי אמצעי המדיה שבו נעשה השימוש".

זאת הגם שאני מוכן להניח שעצם ציון שם יוצר היצירה הוא הכלל, וכי אי-ציונו הוא חריג שיחול בנסיבות מצומצמות.

38. לענייננו, אני סבור שנסיבות העניין הן כאלו שבהן לא הייתה חובה על הנתבעת 1 לציין את שמו של התובע כעושה התצלום. כאמור, התובעת שיתפה את המודעה שמכילה את התצלום לאחר שראתה שהיא פורסמה על-ידי בנו של מר טל ברודי אשר ביקש לשתפה. היא יכולה הייתה באורח סביר להניח כי בנו של מר טל ברודי הוא בעל הרשאה לפרסם את המודעה כפי שהיא, ומבלי שמופיע בה שם הצלם. בנסיבות העניין לא מצופה מהנתבעת 1 כמי ששיתפה באינטרנט באורח תמים ביותר פוסט של מודעה, לתת קרדיט ליוצר היצירה, מקום שבו נראה שהמקור הוא מורשה לפרסם את המודעה. בנסיבות אלו, אני סבור שהנתבעת 1 רשאית הייתה שלא לחקור אחר זהות הצלם ולציין את שמו, ושהדבר בא בגדר ההיקף והמידה הראויים בנסיבות העניין. לכל היותר, מדובר בזוטי דברים גם כן (לקביעה דומה עיינו, עניין **פרי**, פיסקאות 29-30).

39. למען הזהירות, הדברים יפים גם לגבי אופן חיתוך התצלום (הגם שכאמור, לבדיקתי הדבר לא קיבל ביטוי בהיר בכתב התביעה). לא מצופה היה מהנתבעת 1 לחקור כיצד נראה התצלום המקורי, ושמא מעט נחתך או נדחס. גם אין מדובר בטענות העולות לכדי פגיעה בכבודו או בשמו של היוצר כאמור בחוק. בנסיבות העניין, גם נושא זה מהווה לכל היותר זוטי דברים.

ה. דיני זכויות יוצרים והאיזון בין זכויות היוצר לבין חופש הפעולה של הכלל

40. "דיני זכויות היוצרים משקפים איזון בין זכויות היוצר ביצירתו ובין חופש הפעולה של הכלל" (ע"א 8117/03 **ענבר נ' יעקב**, פיסקה 26 (16.1.2006) (כב' השופטת מ' נאור)). ככל שנרחיב את היקפה של זכות היוצר ואת יכולתו למנוע שימושים מן הזולת ביצירתו, כך נגביל את מתחם

הפעולה של הציבור, ולהיפך. משכך, שומה לבחון מה תהא התוצאה הנורמטיבית של אימוץ עמדת התובע על הציבור.

41. טלו, לדוגמה, אדם תמים הנחשף לפרסומת ברשת האינטרנט, שהופצה על-ידי החברה המפרסמת עצמה, ואותה פרסומת חביבה בעיניו ועל כן הוא משתף אותה. בדוגמה נוספת, גולשת תמימה ברשת חברתית משתפת קדימון לסרט קולנוע. אולם בדיעבד מסתבר, שלצד שלישי טענות שלפיהן באותו פרסום הופרו זכויות היוצרים שלו – למשל, בשיר או בתצלום ששולבו בו. וכי מה מצופה מאותו אדם תמים? המצופה ממנו להקדים פנייה למפרסם המקורי ולשאול אותו האמנם רשאי הוא לעשות את השיתוף, או אולי לבקש ממנו התחייבות לשיפוי בגין כל דרישה שתועלה? ניתן לראות שבנסיבות מסוימות, דרישה שכזו תטיל נטל שאינו סביר על המשתף התמים. ודוק, אך מובן שאותו גורם הטוען להפרת זכויותיו זכאי למצותן מול המפרסם המקורי. יתכן שבעל זכות היוצרים יטען שהשיתופים מהווים נסיבה מחמירה במישור יחסיו מול המפרסם המקורי (והשוו לדיון בשיתוף באינטרנט ודיני לשון הרע ברע"א 1239/19 **שאול נ' חברת ניידלי תקשורת בע"מ**, פיסקה 49 (8.1.2020): "ראוי גם לומר כך: במקרה הרגיל ובהיעדר נסיבות חריגות (למשל כאשר המפרסם המקורי הוא אנונימי או בלתי ניתן לאיתור), ברירת המחדל היא כי התביעה תוגש קודם כל נגד המפרסם המקורי, בהיותו זה ש"חולל" את הפגיעה בשם הטוב"). אולם גם אם מבחינה עיונית המשתף של הפרסום הפר זכויות יוצרים בעצמו, בנסיבות המתאימות לא ניתן להתעלם מהנעשה בחיי היומיום, שבו הציבור משתף באינטרנט תמונות וסרטונים לרוב ולעתים רשאי להניח באורח סביר שהוא רשאי לעשות כן כשהמפרסם המקורי של היצירה נחזה להיות כזה אשר היה רשאי לפרסמה. בנסיבות המתאימות, התוספת בכל שיתוף עשויה להוות לכל היותר מעשה של מה בכך. אבהיר היטב, כי כמובן שהאמור כפוף לכל מקרה ונסיבותיו, וניתן להעלות על הדעת מקרים שבהם תוטל אחריות על המשתף בגין הפרת זכויות יוצרים. כך, למשל, כאשר מדובר בגורם מקצועי אשר מצופה שיפעל על-פי סטנדרט התנהגות גבוה יותר, כאשר השיתוף נעשה למטרת רווח או ככל שהיה יסוד לחשוד כי מדובר בפרסום המהווה הפרה של זכות יוצרים. כמובן שתתכנה גם נסיבות נוספות ומגוונות, ואינני מתיימר לקבוע כלל בנושא.

חזרה לענייננו. הנתבעת 1 נחשפה לפרסום שעשה מר רן ברודי לגבי הרצאה של אביו בפייסבוק. מר רן ברודי ביקש מהציבור לשתף את המודעה. התובע עצמו טוען בתצהירו, כי מר רן ברודי "...ביקש בקשה כללית לשתף את הפוסט כפי שנהוג לבקש כאשר משתתפים מעלים פוסט ברשת פייסבוק" (סעיף 29 לתצהיר). אולם התובע גם גורס בתצהירו, "הנתבעת אף לא פנתה לרן ברודי (בנו של טל ברודי המצולם בתמונה) על מנת לברר את מקור התמונה... זאת על אף שהנתבעת יכלה בנקל לפנות לרן ברודי, שלפי טענתה הינו תלמיד שלה לשעבר... ולברר אודות פרטי יוצר התמונה" (סעיף 22 לתצהיר). התובע מוסיף, כי "הנתבעת אף לא שוחחה כלל עם רן ברודי בטרם פרסמה את התמונה באתרה..." (סעיף 29 לתצהיר).

אולם, לא כך נעשה באינטרנט מידי יום ביומו. זהו נטל שאינו סביר לדרוש מכל משתף תמים לפנות למר רן ברודי, לדרוש ממנו הבהרה האם מדובר במודעה שזכויות היוצרים בה לא הופרו, ואולי אף לדרוש ממנו לפני השיתוף התחייבות לשיפוי בגין כל טענה שתועלה מצד שלישי (והעובדה שהנתבעת 1 שיתפה את המודעה באתר האינטרנט שלה ולא בפייסבוק אינה משנה בנסיבות העניין). כפי שטענה הנתבעת 1 בסיכומיה, "עכשיו, מה מצפים. שאני אתקשר לרן ברודי, מה שביקשתם. התובע ביקש. ואני [א]טיל ספק, באוטוריטה של אביו, ואני כאילו, אני עשיתי אותו נגד האבא. מה אבא שלך, עושה הוא לא יודע, צריך ככה צריך ככה. אולי הוא לא מבין. זה דברים שהם לא נראים לי הגיוניים, ולא מתאים לשום דבר" (עמ' 62 שורות 22-26 לפרוטוקול). בצדק תהתה בנושא הנתבעת 1, כששאלה את התובע בנושא בעדותו (עמ' 27 שורה 25 עד עמ' 28 שורה 5 לפרוטוקול):

> "גב' שוורצמן: ...במודעה, מלבד התמונה... יש פונטים, שזה גופנים, שזה אותיות, צורת האות. יש צבעים, יש עיצוב. יש, מבחינת הקניין הרוחני... יש פה עוד מגוון של בעלי זכויות בתחום הקניין הרוחני, שיכולים לבוא ולטעון טענות. האם אני הייתי אמורה, לפי דעתו של אדוני, להתקשר לרן ברודי, ולשאול אותו, תגיד לי רן, אבא שלך יודע מה שהוא עושה. תראה, אין פה קרדיט לצלם. תראה, אין פה קרדיט לטקסט, האם יש לכם על הכיתוב הזה, יש לכם זכות, אין לכן זכות. מותר לכם על הצבעים, מותר לכם על האותיות, מותר לכם על העיצוב. על כל זה אני הייתי צריכה, אמורה, להתקשר ולשאול אותו, או רק לגבי הקטע של הצילום, כי הצילום הוא מעל לכל היוצרים האחרים.
>
> מר רחמני: הצילום הוא הדבר הדומיננטי במודעה הזו. כשאת רואה את המודעה, את לא רואה כ"כ טקסט, את רואה תמונה. וכן, היית צריכה לבדוק, מי צילם, ושל מי הזכויות על התמונה הזו".

טענות התובע אינן מתיישבות עם האופן שבו נוהג הציבור בפועל בנסיבות כמו אלו שאירעו בענייננו, ונראה שבאימוץ טענותיו יוטל על הציבור נטל שאינו סביר בנסיבות העניין. דהיינו, הכרה בטענות התובע תביא לתוצאה שאינה משקפת איזון נכון בין זכויותיו לבין חופש הפעולה של הכלל.

<u>סוף דבר</u>

42. לסיכום, התובע הגיש תביעה נגד ה"ה ברודי אשר עסקה בין היתר באותה המודעה מושא התביעה דנא. בעוד שמאותה תביעה אחרת הוא נסוג באורח מוסכם, בחר הוא להמשיך בהליך נגד הנתבעת 1, גורם תמים אשר שיתף את אותה מודעה לאחר שבנו של מר טל ברודי ביקש זאת. מדובר לטעמי בנסיבות הנופלות בגדר ההסכמה שהושגה בין התובע לבין מר טל ברודי. ככל שאחרת, מדובר בלא יותר מזוטי דברים.

43. לאור מסקנתי זו, אין צורך להידרש ליתר טענות ההגנה שהעלתה הנתבעת 1, ובכלל זאת לשאלה האם עומדת לה הגנת השימוש ההוגן.

44. מן הטעמים שהובאו בפסק-דין זה, גם אין מקום לתת לטובת התובע את צו המניעה המבוקש על-ידיו.

45. משכך, דין התביעה להידחות, וכך אני מורה.

46. אשר להוצאות המשפט, נתתי את הדעת לטירחה שהקדישה הנתבעת 1 בניהול התביעה, לרבות התייצבות לשני קדמי משפט ולישיבת הוכחות. לאחר שאמדתי את טירחה זו, מצאתי שעל התובע לשלם לנתבעת 1 הוצאות משפט בסך 15,000 ש"ח.

אוסיף שאני מודע ליחס שבין שיעור הוצאות זה לבין גובה הפיצוי שנתבע מן הנתבעת 1, אולם לדעתי זהו שיעור ההוצאות הסביר המשקף את הטירחה שהקדישה הנתבעת 1 לבירור התביעה.

ניתן להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 60 ימים מיום המצאת פסק-הדין.

ניתן היום, י' אב תשפ"ב, 07 אוגוסט 2022, בהעדר הצדדים.

אמיר ויצנבליט, שופט

שלום הרצליה * נאמן למקור * 37843825